

SODELOVANJE MED KNJIŽNICO dr. TONETA PRETNARJA IN OSNOVNIMI ŠOLAMI V LOKALNEM OKOLJU

Razvijanje bralne kulture in različnih vrst pismenosti je ena temeljnih dejavnosti Knjižnice dr. Toneta Pretnarja, ki se začne pri mladih bralcih. Osnovne šole v Občini Tržič (OŠ Bistrica, OŠ Križe in OŠ Tržič) pri tem že veliko let sodelujejo z nami in nam pomagajo uresničevati naše poslanstvo. Gre za res lep primer sodelovanja med splošno knjižnico in osnovnimi šolami v lokalnem okolju, ki je lahko zgled dobre prakse. Učencem vseh razredov se z različnimi dejavnostmi trudimo približati domačo knjižnico, storitve bibliobusa kot del knjižnične ponudbe, bralno kulturo in domoznanske vsebine, poleg tega pa šole s svojimi projekti podpiramo pri razvijanju digitalne pismenosti, gledališki vzgoji in programu poklicne orientacije.

1. triada

Prvošolci v knjižnici

Prvošolce v lokalnem okolju želimo seznaniti z domačo knjižnico, zato jih povabimo, da nas obišejo. Zanje pripravimo bibliopedagoško uro, na kateri jim predstavimo Knjižnico dr. Toneta Pretnarja, še posebej otroški oddelek, in naše dejavnosti za otroke. Seznanimo jih s knjižničnim bontonom in različnimi vrstami gradiva. Za konec jim povemo pravljico, učenci pa imajo nato čas, da samostojno pregledujejo knjige.

Tiste razrede, ki težje obišejo knjižnico, knjižničar po dogovoru z učitelji obiše na šoli in zanje kar v razredu pripravi pravljico urico.

Beremo skupaj

Projekt Beremo skupaj je nastal z željo, da bi čim več otrok opravilo Bralno značko. Knjižničar v dogovoru z učiteljem podaljšanega bivanja dvakrat mesečno obiše učence 1., 2. in 3. razreda v podaljšanem bivanju, jim pove zgodbo, se o njej z njimi pogovori in jih pripravi, da jo obnovijo za bralno značko. Projekt smo začeli v šolskem letu 2021/2022, natančneje v novembru 2021, in se z njim pridružili Nacionalnemu mesecu skupnega branja, mesec pa raztegnili v celotno šolsko leto. Povezali smo se s Podružnično šolo Podljubelj, kjer je knjižničar obiskoval dve skupini učencev (1. in 2. razred skupaj in 3. razred). 10 obiskov, 20 pravljic in 21 skupin zadovoljnih otrok je bil v minulem šolskem letu naš skupni prispevek v svet branja in pripovedovanja pravljic, v bodoče načrtujemo sodelovanje tudi z drugimi šolami.

Andersenov dan

Začetek aprila nas razveseli z Mednarodnim dnevom knjig za otroke. V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja smo doslej ta praznik obeležili z obiskom mladinske pisateljice Alje Furlan in ilustratorke Polonce Leban Grmek, ki sta za otroke pripravili zanimivo srečanje. Na predstavitev zgodbe Od spodaj navzgor smo povabili drugošolce OŠ Tržič in OŠ Bistrica ter POŠ Kovor. Gostji sta druženje obogatili s KO KO kvizom, gostja – učenka 9. razreda OŠ Tržič – pa nam je zaigrala na flavto.

2. triada

Knjižni sejem za osnovnošolce

Dogodek za učence od 3. do 5. razreda smo organizirali z željo, da jim omogočimo izkušnjo knjižnega sejma. V goste bomo povabili pisateljico in tržiško ilustratorko, predstavitev zgodbe bo obogatena z razstavo ilustracij in knjižnim sejmom tržiških založnikov.

Literarni kvizi

Doslej smo že petič s knjižnimi kvizi obiskali učence od 3. do 6. razreda vseh treh osnovnih in dveh podružničnih tržiških osnovnih šol. Literarni kvizi, ki jih izvajamo v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj, se nanašajo na domača branja oz. literarna dela, ki se obravnavajo pri pouku slovenščine. Učenci z njimi utrjujejo pri pouku pridobljeno znanje.

Butalsko pametni kviz, ki se nanaša na Butalce Frana Milčinskega, je namenjen učencem petega razreda, Sinje galebji kviz, ki obravnava Bratovščino Sinjega galeba Toneta Seliškarja, poslušajo in rešujejo učenci šestega razreda, z Matildinim kvizom, ki preverja poznavanje otroške klasike Matilda Roalda Dhala, se zabavajo četrtošolci, kviz o Martinu Krpanu pa vedno znova navduši tretješolce.

Od marca do vključno junija 2022 so bile zgodbe predstavljene v 29. razredih. Poslušalo jih je 437 učencev.

Z literarnimi kvizi poleg osnovnih šol obiščemo tudi Varstveno-delovni center v Trziču in stanovalce Doma Petra Uzarja v Bistrici. Izvedba pripovedovanja in reševanja kviza potekata nekoliko drugače, saj imajo ti poslušalci drugačne potrebe. Običajno se skupaj usedemo v krog in nato jim počasi, razločno in razumljivo predstavimo zgodbo. Sledi skupno reševanje kviza. Bolj kot kviz je zanje pomemben obisk/sprememba v vsakdanjem življenju in pripovedovanje, ki se mu povsem prepustijo.

Zgodbe o Tonetu

Knjiga Zgodbe o Tonetu je nastala z zbiranjem spominov na človeka, po katerem naša knjižnica nosi ime. Spomine so napisali njegovi prijatelji in sodelavci ter sestra Zvonka. Za šestošolce pripravimo učno uro, v kateri predstavimo življenje in delo Toneta Pretnarja. Vsak učenec na koncu dobi knjigo v dar.

3. triada

Rastem s knjigo

V sodelovanju z Javno agencijo za knjigo (JAK) in osnovnimi šolami v tržiški občini vsako leto pripravimo obisk sedmošolcev v knjižnici, kjer jim predstavimo knjižnico, zatem pa avtorja in knjigo, ki jo je za tekoče šolsko leto izbral JAK. Na obisku se jim predstavi življenje, predvsem

pa delo avtorja (njegove knjige), predstavi pa se jim tudi izbrana knjiga. Vsak učenec knjigo dobi v dar, zatem pa jo obravnavajo v šoli pri urah slovenščine.

Drzni.si

Drzni.si je projekt za učence zadnje triade, ki se povezuje s programom poklicne orientacije. Učencem v okviru dogodka omogočimo srečanje z mladimi, znanimi in uspešnimi ljudmi, ki so jim svojim talentom, trdim delom in predvsem drznostjo, s katero sledijo svojim sanjam, lahko vzor. V pogovoru s knjižničarko učencem predstavijo svojo pot do uspeha in posebnosti njihovega poklica, v drugem delu dogodka pa navdihujoče zgodbe odkrivamo tudi v knjigah.

Knjižna čajanka za devetošolce

V sodelovanju s šolskimi knjižnicami in učitelji slovenščine vsako leto prirejamo knjižno čajanko za tiste učence 9. razreda, ki so bili v osnovni šoli najbolj zagreti bralci. Učenci preberejo izbrano knjigo, na čajanki v knjižnici pa si o njej izmenjajo svoja mnenja. V šolskem letu 2021/2022 smo obravnavali odlično mladinsko kriminalko tržiškega avtorja Roka Bohinca. Devetošolci so bili nad knjigo navdušeni, saj je zgodba postavljena v šolsko okolje in sodobni čas, z raznolikimi književnimi liki pa so se z lahkoto poistovetili.

Gledališka predstava za devetošolce

V juniju za devetošolce vsako leto tradicionalno organiziramo ogled gledališke predstave, ki še posebej nagovarja to starostno skupino. Predstavo izberemo glede na aktualno ponudbo. Letos so smo v goste povabili KingKong Teater s predstavo Najstnica Neja, ki govori o prvi zaljubljenosti in prvih izkušnjah s spolnostjo.

Digitalno = realno = normalno

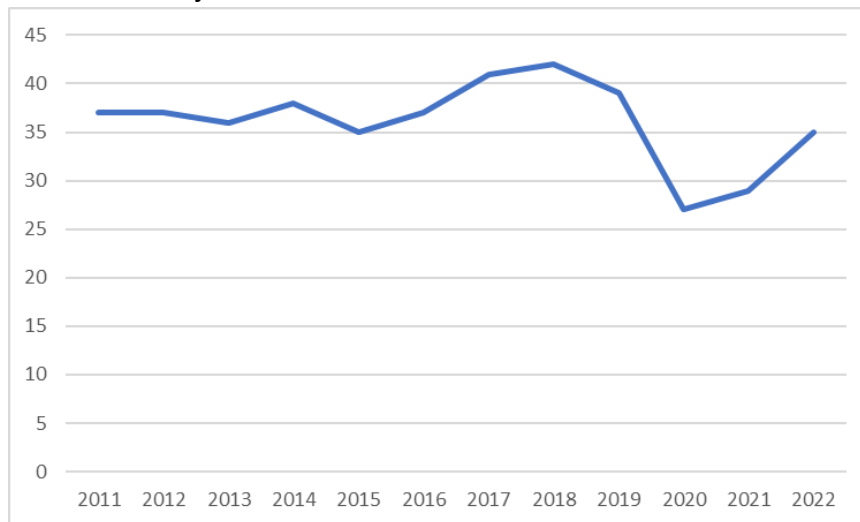
Projektu Digitalno = realno = normalno, ki predstavlja tehnologije sedanjosti in prihodnosti in za katerega je naša knjižnica leta 2019 prejela nagrado Združenja splošnih knjižnic, se osnovne šole priključijo v obliki tehniškega dne. Učence želimo na njem informirati o znanjih in poklicih prihodnosti, jim približati digitalni svet in jim omogočiti vrhunsko uporabniško izkušnjo. Inovativna podjetja povabimo kar na šolo, kjer v eni šolski uri posameznemu razredu predstavijo svoje tehnologije.

Osnovnošolci so tista skupina bralcev, ki zahteva kar največjo pozornost nas knjižničarjev. Skupina, ki ji moramo po eni strani predati bralno kulturo in jo pripeljati v knjižnico, po drugi strani pa nam prav ta skupina najbolj uhaja. V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja se je v zadnjih 10. letih odstotek bralcev do 15. leta redko dvignil na 40 %, pri čemer standardi predvidevajo 60 % vpis. Prednost splošnih knjižnic je ta, da so šolske knjižnice pogosto zelo omejene s finančnimi viri in nakupom gradiva, kar nam predstavlja konkretno prednost in širše možnosti. Bolj, ko osnovnošolcem pridemo nasproti, večja je verjetnost, da bodo postali naši redni bralci in uporabniki. Tudi znotraj te skupine obstajajo različne potrebe, v ta namen so tudi projekti v tem prispevku razdeljeni na triade. Veseli bomo, če bodo še komu prišli prav kot primeri dobre prakse.

Nejc Perko

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja

Procentualno gibanje članstva mladih do 15 let med vpisanimi člani v letih 2011-2022
(Vir: Letna poslovna poročila Knjižnice dr. Toneta Pretnarja)

Viri:

Letna poslovna poročila Knjižnice dr. Toneta Pretnarja (<https://www.knjiznica-trzic.si/letno-poslovno-porocilo/>)

Strategija razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja (<https://www.knjiznica-trzic.si/http-knjiznica-trzic-splet-arnes-si-files-2021-06-strategija-razvoja-knjiznice-dr-toneta-pretnarja-2021-2025-pdf/>)

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) (<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-dediscina/2ffbd52377/Strokovna-priporocila-in-standardi-za-splosne-knjiznice.pdf>)